

[p1]

+ [Geloofd zij Jezus Christus]

Weleerweerden Heer en dierbare Meester,

Wij hebben nen heelen hoop veerdig gekregen zoo ge wel zien zult aan 't meêgaande pakske. Mer ik vrees wel dat het multa sed non multum¹ en is.

Daar zal toch wel 't een en 't ander bij zijn waar gij met af- en bijdoen iets kunt af maken dat dienen mag.

Wat dacht u van de twee lest n^{os} van 't Daghet.² Zoudt ge niet moeten nijdig zijn, als ge 't kunt, op ons, dat Joh. Winkler zoo schoone dingen naar Limburg schikt?³

Wij zouden geeren vóór 't heruit te geven leven van Ste Luutgarde⁴ eenen uitleg van heuren schoonen naam zetten; dien moest gij ons eens maken? Keurt gij 't ook niet goed dat wij op 't einde van 't boekskén een gebedeken of een dichteke ter eere Ste Luutgarde drukten in Tüngersche tong?

Hierbij een kluchtliedeken in 't Tongersch gedicht van nen jongen heer Jaminé die er nog meer zoo uitgegeven heeft.⁵

.....

1 Vertaling (Latijn): Wel veel maar niet grondig.

2 't Daghet in den Oosten: 1 (1885) 7-8.

3 J. Winkler, De vadersnamen of patronymika in de maegschaps- of plaatsnamen. In: 't Daghet in den Oosten: 1 (1885) 7-8, p. 52-55.

4 Cuppens schreef in [zijn brief van xx/\[08/1885\] aan Gezelle](#): "Rijkhart van de Putte vraagt mij of gij der niets tegen hebt dat hij 't hier bijgevoegd leven van Sinte Luutgarde heruitgeeft aan 5 centen 't stuk voor de liefhebbers."

Bij 't *Daghet in den Oosten* verscheen een prospectus met een blanco intekenformulier voor de uitgave 't *Leven van Sinte Luitgaarde van Tongeren*. Het formulier werd gedrukt en ondertekend door Aerdryck R. Van de Putte. Zie: Bijvoegsel aan 't *Daghet in den Oosten*: 1 (1885) 7-8 (Guido Gezellearchief, Openbare Bibliotheek Brugge, nr. 7481).

Volgens het prospectus gaat het over een heruitgave van het leven van Sint-Luitgarde zoals beschreven in *Vita piae Lutgardis van Thomas van Cantimpré (Cantimpratensis)*. Het boekje was blijkbaar populair want in zijn [brief van 07/01/1886 schrijft R. Van De Putte aan G. Gezelle](#): "Nu over Ste Luutgarde: De boekskens zijn haast uitverkocht. Wij zullen dan eene tweede heruitgaaf maken."

5 Het liedje was niet bij deze brief gevoegd. Zie de p.s. verderop: Cuppens had het ergens verkeerd gelegd.

Die zoue wij dan eens aanspreken voor zoo 'n gebede. Zou ik ook niet schrijven in 't Daghet over de schoone feest van Thielt ter eere van Debo Zaliger?⁶ Ik geloof wel dat ze

..... [p2]

daar hier zeer geeren zouden van hooren.

Onze beste vriend en goede medezanger Balth. Broers van Moelinghen ligt doodelik ziek te zijnent. Bidt onzen goeden God a.u.b. met ons dat Hij hem late gezond worden.

Dat ziekzijn geeft ons veel droefheid. 't Is zoo ne brave en oprechte jong! Gij hebt hem gezien toen gij hier geweest zijt, dien grooten langen wittekop die alles, latijn en fransch, wou verdietschen voor de klucht. Zoo voor Vesperale zie hij Avondboek, voor Graduale = Trappenboek, voor Rokkelijn⁷ = geestelik euverhemd, voor Harmonium: kleine pijpenkast. Moge God hem geven wat hem zalig is; en ons herte vraagt: dat hij toch mag genezen. Wij allen maken het anders heel goed.

.....

6 Op 30 september 1885 organiseerde het Davidsfonds Tielt een Huldetag met rouwdienst en een tentoonstelling van De Bo's waardevolle boeken en manuscripten. Bij die gelegenheid voerden onder anderen K. De Gheldere en G. Gezelle het woord. De studenten streden voor een verregaande toepassing van de wet op de vernederlandsing van het katholiek onderwijs (1883). Ze werden steeds kritischer tegenover het bisdom en het Davidsfonds. De spanning bereikte een hoogtepunt na de dood van Leonard De Bo in de late zomer van 1885. Enkele weken na de grootse Vlaamse studentenlanddag sprak Guido Gezelle erg tegen zijn zin op de grote huldeviering voor De Bo op 30 september te Tielt. Tijdens de viering, georganiseerd door het Davidsfonds, nam hij nadrukkelijk afstand van de studentenstrijd en noemde hen 'ruitebrekers'.

Gezelles redevoering en verslag van de huldetag verschenen eerder in *Rond den Heerd*: Guido Gezelle, Kerkhofblommen, geplukt bij het graf van zaliger den zeer eerweerden Heer Pastor en Deken L.-L. De Bo. In: *Rond den Heerd*: 20 (4 October 1885) 45, p. 349-356, en het verslag van de dag: G. Gezelle, Hulde aan De Bo te Thielt, 30 september 1885. In: *Rond den Heerd*: 20 (4 October 1885) 45bis, p. 357-364.

Met vermelding van de aanwezigheid van Cuppens op p. 360.

7 A.W. Stellwagen, Roomsche woorden. Groningen: J.B. Wolters, 1902, p. 192: "Rokelijn (d. i. het Witte kleed, dat de priester draagt over zijne toga, als hij de vesper doet, of de kruiswegoeefening, of 't H. Doopsel toedient, en in 't algemeen, dat hij aanheeft bij mindere plechtigheden dan wanneer hij de H. Mis opdraagt)."

Ik ben nog niet uitgekald van mijne reis naar uwent toe.⁸ Had ze toch mer wat langer kunnen duren! 't Komt mij voor of ik mer eens gedroomd had! Wij hadden gemeend dat wij met Kerstmis gongen priester gewijd worden,⁹ mer daar zal nu lijken niets af komen; Monseigneur heeft priesters te Brugge gevraagd en gekregen.

Wij zijn der blij om: daar zullen zeker weer eentige goê Vlamingen bij zijn en zoo krijgen wij langzamerhand een heel [West-Vlaamsche] volkzetting in Limburg. Hoe meer der komen van die kant hoe beter. Daar is mer een ding dat ons wat spijt; 't is dat wij Limburgsche dietschers nu allemaal bekans

.....[p3].....

naar de Walen moeten, want de vremdelingen meugen kiezen en hun keus valt natuurlijk bekans altijd op 't Dietsch land. En 't is punt in 't Walenland dat er zoo veel priesters te kort zijn. Mer in Gods naam!

Als gij ons nu bijdragen terugstuurt, Meester, sla der dan eens nen flinke slag door: zooveel mogelijk want de drukker heeft bekans niets meer liggen. Dan laten we u ook voor nen heelen tijd gerust. Stuurt bezonder mer zooveel woorden mogelijk.

't Is jammer dat een blad wi "Rond den Heerd" zoo deerlik moet ontzien werden van de geuzen.¹⁰

Dat antwoord¹¹ van Paul Gredericq¹² stond beter in 'nen geuzebocht op zijn plek.

.....

8 Cuppens reisde naar West-Vlaanderen om er de huldeviering van L. L. De Bo bij te wonen op 30 september 1885. In zijn [eerdere brief aan Gezelle van xx/\[09/1885\]](#) had hij laten weten aan Gezelle dat het moeilijk was om erbij te zijn o.m. omwille van financiële redenen: "Wat ons betreft, Koob, Rijkhart en mij, wij zouden met blijdschap komen al is ons verlof ook den tweeden Oct. uit, maar 1° wij zijn zoo schamele boden van Limburg voor zoo nen man wi E. De Bo Zaliger en 2° de reis kost te veel voor onze studentenbeurskens." Gezelle zal de reiskosten van Cuppens betalen en hem in zijn huis laten logeren zoals blijkt uit [de brief van Cuppens aan Gezelle van begin 10/1885](#).

9 A. Cuppens zal op 9 april 1886 tot priester gewijd worden.

10 Cuppens verwijst hier naar de polemiek over het West-Vlaamse taalparticularisme in *Rond den Heerd*, onder de titel 'Potsierlijk West-Vlaamsch'. Paul Fredericq had kritiek geuit op het taalgebruik in *Rond den Heerd* in een artikel in *De Nederlandsche Spectator* (27 juni 1885). Hij bestempelde het West-Vlaams in *Rond den Heerd* als "potsierlijk".

Een overzicht van het volledige debat tussen E. Daniëls, P. Fredericq en J. Winkler is opgenomen in het inhoudsregister: *Rond den Heerd*, 20 (1885), p. 411-412: "Taal: Potsierlijk West-Vlaamsch".

11 Er staan twee reacties van Paul Fredericq in *Rond den Heerd*. Cuppens verwijst naar de tweede reactie.

Reactie 1: Paul Fredericq ontkent de beschuldiging dat hij de Vlaamse taal heeft aangevallen en benadrukt dat hij nooit in *De Gids* heeft geschreven en vraagt daarom om een rechtzetting in *Rond den Heerd*.

't Is met die lieden: als ge met den pot omgaat werdt ge er van bekrozen!¹³

Monseigneur de Bisschop heeft hier, op 't retraite van de professors gezegd dat zij hen goed moesten toeleggen op hunne [vlaamsche] lessen, ook op die ze aan de Walen geven en dat ze niet en mosten denken: dat de [Vlaamsche] klas mer voor even veel ingesteld was.

'k Wil eens zien of de lessen nu ernstig gaan gegeven worden.

Nu tot later als 't God belieft.

Wij wonen nog altijd bij de Beemutsen voor onze brieven etc.¹⁴

Wij groeten u allemaal zeer dankbaar en genegen in [Christo]

Uw toegenegen

Gust Cuppens

.....

Zie: P. Fredericq, Potsierlijk West-Vlaamsch. Brief van 2 October 1885. In: *Rond den Heerd*: 20 (18 oktober 1885) 47-48, p. 366: "(...) Hopende tot geene dwangmiddelen te moeten overgaan om U dit briefje in het eerstvolgend nummer van *Rond den Heerd* te doen opnemen, groet ik U met christelijke broederliefde."

Reactie 2:

Paul Fredericq verdedigt zich tegen de beschuldiging dat hij de Vlaamse taal zou afbreken. Hij verwijst naar zijn artikel in *De Nederlandsche Spectator* waarin hij de taal van *Rond den Heerd* 'potsierlijk' heeft genoemd. Hij toont aan de hand van citaten uit *Rond den Heerd* aan dat Adolf Duclos en *Rond den Heerd* zich verzetten tegen het algemeen Nederlands. Hij vindt die houding schadelijk voor de eenheid van de Nederlandse taal en vraagt zich af waarom Johan Winkler hen verdedigt.

Zie: P. Fredericq, Brief van 10 November 1885. In: *Rond den Heerd*: 20 (15 November 1885) 52, p. 397-399.

12 Sic. Cuppens verwijst naar Paul Fredericq.

13 F. Debrabandere, *Limburgs Etymologisch woordenboek*. Leuven: Davidsfonds, 2011, p.40: "Bekruizen, bekroos, bekrozen. Met roet zwart maken, als 't vuur doet; b.v. een bekrozen ketel. Weiland heet het w. verouderd. Geh. gansch Limb."

14 Het Luikse adres 'bij de Berenmutsen', dat werd gebruikt voor de briefwisseling rond 't *Daghet in den Oosten*, lijkt te verwijzen naar een gendarmeriepost in Luik. Immers, het vooroorlogse uniform van de Belgische Rijkswacht bestond onder meer uit een zwarte berenmuts, die vanaf het einde van de 19de eeuw nog uitsluitend bij officiële plechtigheden werd gedragen.

Mogelijk fungeerde Désiré Van De Putte (°1831), brigadier bij de Rijkswacht te Gent en vader van Rykhardt, hierbij als tussenpersoon? Gezelle vroeg in zijn brief van [xx/03/1885](#) aan Cuppens of het mogelijk was de gendarm als tussenpersoon weg te laten.

'k Heb mijne “Gecluêurde Broek”¹⁵ van Jaminé verloren gestoken. Zoo haast ik het stukske terug vind zal ik 't u opsturen.

.....

- 15 Mogelijk gaat het over het liedje van Jaminé met als titel 'M'n ieste jonges-broek' dat kennelijk heel populair was. Het lijkt in de buurt te komen van wat Cuppens neerpent.

Zie: P. Bellefroid, Onze Hedendaagsche Limburgsche Dichters, 1906. In: Verslagen en mededelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde, Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde, Gent 1906, p. 358:

“G waois zoo'n goei vier joeëraad, boes toch dê taaïd verloupe!...

Vol poeï'r en vleugeraai.... ig waois ni van kartong!....

Ouk waois ig dûvels mù met metskesklei'r te loupe,

'Nig vroeg, veur goed, aoin meer, en taubroek waai 'ne jong....

't Waois staois van Sinterkloeës, dat zal ig nooit vergête.

Ik kreeg van d'n helge man en vrouw van pêperkoek,

En troem'l, e jaog-gewêr en nog van al veur t'ête,

En eind'lik, menen droum, men iëste jonge-broek. (Bis.)”

Briefbeschrijving

Verzender	Cuppens, August
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	xx/[11/1885]
Verzendingsplaats	Luik
Annotatie	Jaartal en maand gereconstrueerd op basis van de brieftekst: de brief is geschreven kort na de 2e reactie van P. Fredericq, Brief van 10 November 1885. In: Rond den Heerd: 20 (15 November 1885) 52, p. 397-399, dus kort na 15/11/1885 ; adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens; plaats gereconstrueerd op basis van de brieftekst.
Annotatie	Jaartal en maand gereconstrueerd op basis van de brieftekst: de brief is geschreven kort na de 2e reactie van P. Fredericq, Brief van 10 November 1885. In: Rond den Heerd: 20 (15 November 1885) 52, p. 397-399, dus kort na 15/11/1885 ; adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens; plaats gereconstrueerd op basis van de brieftekst.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 dubbel vel, 210 mm x 135 mm papier, wit papiersoort: 3 zijden beschreven; zijde 3 in twee richtingen beschreven, inkt
Staat	volledig

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	7483

Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.13861
IIIF-manifest	https://go.wander.be/iiif/bibliotheek-brugge/42831c988c0209c11eb7f019e059b65283a8451c/manifest

Inhoud

Incipit	Wij hebben nen heelen hoop veerdig gekregen
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	xx/[11/1885], Luik, August Cuppens aan [Guido Gezelle]
Editeur	Miet Hubrechts; Marc Carlier (research); Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026

Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
